

Neljapäev, 17. veebruar 2022

SOOVITUSED

EUROOPA PARLAMENT

P9_TA(2022)0042

Korruptsioon ja inimõigused**Euroopa Parlamendi 17. veebruari 2022. aasta soovitus nõukogule ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale korruptsiooni ja inimõiguste kohta (2021/2066(INI))**

(2022/C 342/23)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korruptsioonivastast konventsiooni, mis jõustus 14. detsembril 2005,
- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ja ÜRO deklaratsiooni inimõiguste kaitsjate kohta,
- võttes arvesse ÜRO põhikirja,
- võttes arvesse kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti ning majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti,
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse rahvusvahelistes äritehingutes välisriigi ametnikele antava altkäemaksu vastu võitlemist käsitlevat Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) konventsiooni ja nõukogu 2009. aasta soovitusel täiendava altkäemaksuvastase võitluse kohta, 1996. aasta soovitusel välisriigi ametnikele antud altkäemaksude maksustatavast tulust mahaarvamise kohta ja muid seonduvaid dokumente,
- võttes arvesse OECD 2010. aasta aruannet „Post-Public Employment: Good Practices for Preventing Conflict of Interest“ (Head tavad huvide konfliktide ärahoidmiseks pärast avalikus sektoris töötamist),
- võttes arvesse Euroopa ühenduste ametnike või Euroopa Liidu liikmesriikide ametnikega seotud korruptsiooni vastast võitlust käsitlevat 1997. aasta konventsiooni ⁽¹⁾,
- võttes arvesse ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava aastateks 2020–2024, mille Euroopa Liidu Nõukogu võttis vastu 18. novembril 2020,
- võttes arvesse inimõiguste kaitsjaid käsitlevaid ELi suuniseid, mis võeti vastu üldasjade nõukogu 2914. istungil 8. detsembril 2008. aastal,
- võttes arvesse ÜRO 25. septembri 2015. aasta resolutsiooni „Kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 „Muudame oma maailma“, sealhulgas kestliku arengu eesmärgi nr 16 korruptsioonivastase võitluse kohta,

⁽¹⁾ EÜT C 195, 25.6.1997, lk 2.

Neljapäev, 17. veebruar 2022

- võttes arvesse Euroopa Investeeringispanga (EIP) 8. novembril 2013 vastu võetud aruannet „Euroopa Investeeringispanga tegevuses keelatud käitumise ennetamise ja tõkestamise poliitika“ (EIP pettusevastane poliitika),
- võttes arvesse dokumenti „Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations „Protect, Respect and Remedy“ Framework“ (Äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtted: ÜRO raamistiku „Kaitsta, austada ja heastada“ elluviimine),
- võttes arvesse OECD suuniseid hargmaistele ettevõtetele (2011. aasta väljaanne) ja korrupsiooni vastu võitlemiseks välja töötatud standardeid,
- võttes arvesse nõukogu 20. juuni 2016. aasta järeltõlki äritegevuse ja inimõiguste kohta,
- võttes arvesse nõukogu 7. detsembri 2020. aasta määrust (EL) 2020/1998, mis käsitleb inimõiguste raske rikkumise vastu suunatud piiravaid meetmeid ⁽²⁾,
- võttes arvesse oma 8. juuli 2021. aasta resolutsiooni kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akt) kohta ⁽³⁾,
- võttes arvesse Ühendkuningriigi norme „Global Anti-Corruption Sanctions Regulations 2021“ (Gloobalseid korrupsioonivastaseid sanktsioone käsitlevad normid 2021. aastaks) ja üldpõhimõtteid „General principles to compensate overseas victims (including affected States) in bribery, corruption and economic crime cases“ (Üldpõhimõtted hüvitiste maksmise kohta ülemeremaade ohvritele (sealhulgas mõjutatud riikides) altkäemaksu, korrupsiooni ja majanduskuritegude juhtumite korral),
- võttes arvesse, et Prantsusmaa parlament võttis vastu uued siduvad sätted konfiskeeritud varastatud vara tagastamise kohta päritoluriikide elanikele,
- võttes arvesse oma 10. märtsi 2021. aasta resolutsiooni soovitusetega komisjonile äriühingu hoolsuskohustuse ja vastutuse kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse oma 17. detsembri 2020. aasta resolutsiooni äriühingu kestliku üldjuhtimise kohta ⁽⁵⁾,
- võttes arvesse oma 19. mai 2021. aasta resolutsiooni kliimamuutuste mõju kohta inimõigustele ja keskkonnakaitsjate rolli kohta selles küsimuses ⁽⁶⁾,
- võttes arvesse oma 25. novembri 2020. aasta resolutsiooni COVID-19 puhangu välispoliitiliste tagajärgede kohta ⁽⁷⁾,
- võttes arvesse oma 13. septembri 2017. aasta resolutsiooni korrupsiooni ja inimõiguste kohta kolmandates riikides ⁽⁸⁾,
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni juriidilise isiku vastutuse kohta inimõiguste raskete rikkumiste puhul kolmandates riikides ⁽⁹⁾,
- võttes arvesse oma 8. juuli 2015. aasta resolutsiooni maksustamise vältimise ja maksudest kõrvalehoidumise kui arenguriikide valitsemise, sotsiaalkaitset ja arengut takistavate probleemide kohta ⁽¹⁰⁾,
- võttes arvesse oma 8. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni avaliku ja erasektori korrupsiooni mõju kohta inimõigustele kolmandates riikides ⁽¹¹⁾,

⁽²⁾ ELT L 410 I, 7.12.2020, lk 1.

⁽³⁾ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0349.

⁽⁴⁾ ELT C 474, 24.11.2021, lk 11.

⁽⁵⁾ ELT C 445, 29.10.2021, lk 94.

⁽⁶⁾ ELT C 15, 12.1.2022, lk 111.

⁽⁷⁾ ELT C 425, 20.10.2021, lk 63.

⁽⁸⁾ ELT C 337, 20.9.2018, lk 82.

⁽⁹⁾ ELT C 215, 19.6.2018, lk 125.

⁽¹⁰⁾ ELT C 265, 11.8.2017, lk 59.

⁽¹¹⁾ ELT C 181, 19.5.2016, lk 2.

Neljapäev, 17. veebruar 2022

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/843, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist⁽¹²⁾ ning Euroopa Komisjoni 20. juulil 2021. aastal avaldatud seadusandlikest ettepanekutest koosnevat paketti, mille eesmärk on tugevdada ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast võitlust käsitlevaid norme,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 83 lõiget 1 piiriülese mõõtmega kuritegude, sealhulgas korruptsiooni kohta, mille suhtes EL võib direktiivide abil kehtestada ühiseeskirjad,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiivi 2014/42/EL kuriteovahendite ja kriminaaltulu arestimise ja konfiskeerimise kohta Euroopa Liidus⁽¹³⁾,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1153, millega kehtestatakse normid finants- ja muu teabe kasutamise hõlbustamiseks teatavate kuritegude tõkestamisel, avastamisel, uurimisel ja nende eest vastutusele võtmisel ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2000/642/JSK⁽¹⁴⁾,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsiooni ja korruptsiooni tsiviilõiguslike aspektide konventsiooni ning Euroopa Nõukogu organite poolt selles küsimuses vastu võetud muid õigusakte ja poliitilisi soovitusi, sealhulgas soovitusi liikmesriikidele ühiste korruptsioonivastaste õigusnormide kohta erakondade ja valimiskampaaniate rahastamisel, ja resolutsioone (98) 7 ja (99) 5, mille Euroopa Nõukogu ministrite komitee võttis vastu vastavalt 5. mail 1998 ja 1. mail 1999 ning millega moodustatakse riikide korruptsioonivastane ühendus (GRECO),
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu ministrite komitee 6. novembri 1997. aasta resolutsiooni (97) 24 korruptsioonivastase võitluse kahekümne peamise põhimõtte kohta,
- võttes arvesse GRECO 15. aprilli 2020. aasta avaldust korruptsiooniohtude ja kasulike õiguslike viidete kohta COVID-19 kontekstis,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta määrust (EL, Euratom) nr 1141/2014, mis käsitleb Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste põhikirja ning rahastamist⁽¹⁵⁾,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 2. juunil 2021 korruptsioonivastase erakorralise istungi ajal vastu võetud poliitilist deklaratsiooni „Our common commitment to effectively addressing challenges and implementing measures to prevent and combat corruption and strengthen international cooperation“ (Meie ühine kohustus tõhusalt tegeleda probleemidega ja rakendada meetmeid korruptsiooni ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks ning rahvusvahelise koostöö tugevdamiseks) ning ELi panust ÜRO Peaassamblee 17. detsembri 2019. aasta erakorralise istungi lõppdokumendile,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ja rahvusvaheliste korporatsioonide ning muude äriettevõtete töörühma 17. juuni 2020. aasta aruannet „Connecting the business and human rights and the anti-corruption agendas“ (Äritegevuse ja inimõiguste ning korruptsioonivastaste tegevuskavade ühendamine),
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 17. detsembri 2015. aasta resolutsiooni inimõiguste edendamise ja kaitse eest vastutavate riigiasutuste kohta ning Inimõiguste Nõukogu 29. septembri 2016. aasta resolutsiooni inimõiguste edendamise ja kaitse eest vastutavate riigiasutuste kohta,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo 21. aprilli 2020. aasta aruannet riikide kogetavate probleemide ja parimate tavade kohta inimõiguste integreerimisel korruptsioonivastase võitluse riiklikesse strateegiatesse ja poliitikameetmetesse, sealhulgas nendesse, mis käsitlevad valitsusväliseid osalejaid, näiteks erasektorit,

⁽¹²⁾ ELT L 156, 19.6.2018, lk 43.

⁽¹³⁾ ELT L 127, 29.4.2014, lk 39.

⁽¹⁴⁾ ELT L 186, 11.7.2019, lk 122.

⁽¹⁵⁾ ELT L 317, 4.11.2014, lk 1.

Neljapäev, 17. veebruar 2022

- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 15. aprilli 2016. aasta aruannet parimate tavade kohta võitlemaks korrupsiooni negatiivse mõjuga kõigi inimõiguste tagamisele ning ÜRO Inimõiguste Nõukogu nõuandekomitee 5. jaanuari 2015. aasta lõpparuannet korrupsiooni negatiivse mõju kohta inimõigustele,
 - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo suuniste eelnõu „Guidelines on a Human Rights Framework for Asset Recovery“ (Inimõiguste raamistik vara sissenõudmise kohta),
 - võttes arvesse ÜRO ülemaailmse kokkuleppe algatust võtta strateegiate ja meetmete puhul aluseks inimõiguste, tööhõive, keskkonna ja korrupsiooni vastu võitlemise universaalsed põhimõtted,
 - võttes arvesse rahapesuvastase töökonna soovitusi,
 - võttes arvesse Transparency Internationali korrupsiooni tajumise iga-aastast indeksi,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 118,
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0012/2022),
- A. arvestades, et korrupsioon soodustab, põlistab ja institutsionaliseerib inimõiguste rikkumist ning takistab inimõiguste järgimist ja rakendamist; arvestades, et korrupsioon on ELi toimimise lepingu artikli 83 lõikes 1 loetletud kuritegu, mille puhul on selle eriti tõsise olemuse ja piiriülese mõõtmega tõttu vaja ühist määratlust ja lähenemisviisi;
- B. arvestades, et korrupsioon mõjutab ebaproportsionaalselt kõige kaitsetumaid ning tõrjutumaid inimesi ja ühiskonnarühmi, rikkudes õigust mittediskrimineerimisele ning takistades nende, eelkõige naiste, võrdsel juurdepääsu poliitikas osalemisele, põhi- ja avalikele teenustele, õigusemõistmisele, loodusvaradele, töökohtadele, haridusele, tervishoiule ja eluasemele; arvestades, et korrupsioon süvendab vaesust ja ebavõrdsust, mille käigus omastatakse rikkust ja avalikke hüvesid, kahjustades samal ajal looduskeskkonna säilitamist ja keskkonnasäästlikkust;
- C. arvestades, et korrupsioon on keeruline ja üleilmne nähtus, mis esineb kõigis maailma riikides, olenemata nende majanduslikust ja poliitilisest süsteemist; arvestades, et korrupsioonivastane võitlus nõuab rahvusvahelist koostööd ja on lahutamatu osa rahvusvahelistest kohustustest järgida inimõigusi, kaitsta planeeti ja tagada, et kõik inimesed saaksid aastaks 2030 nautida rahu ja jõukust ÜRO kestliku arengu eesmärkide, eriti 16. eesmärgi raames, millega soovitakse edendada õiglaseid, rahumeelseid ja kaasavaid ühiskondi ja mis muu hulgas kohustab rahvusvahelist üldsust märkimisväärselt suurendama varastatud varade tagastamist;
- D. arvestades, et korrupsioon hõlmab tavaliselt muu hulgas võimu kuritarvitamist, vastutuse puudumist, õigusemõistmise takistamist, sobimatu mõju kasutamist, diskrimineerimise institutsionaliseerimist, klientelismi, riigi kaaperdamist, onupojapoliitikat, kleptokraatia püsivust ja turumehhanismide moonutamist, olles sageli seotud organiseeritud kuritegevusega, ning seda soodustab ebapiisav läbipaistvus ja teabe juurdepääs; arvestades, et kasvav autoritaarsus ja ebademokraatlike režiimide tekkimine loob viljaka pinnase korrupsioonile, mille vastu võitlemine nõuab rahvusvahelist koostööd sarnaselt meeletatud demokraatlike riikidega; arvestades, et korrupsioon muudab riigid pahatahtlike välismaiste mõjude suhtes kaitsetuks ja kahjustab veelgi demokraatlikke institutsioone;
- E. arvestades, et korrupsiooni ohvriks võivad langeda riigid, kogukonnad, ettevõtted või üksikisikud, eriti need, kes on seotud korrupsiooni uurimisega, sellest teatamisega, süüdistuse esitamise ja kohtu alla andmisega ning on suuremas ohus ja vajavad tõhusat kaitset; arvestades, et korrupsioonist teatamine on ajakirjanike mõrvamise peamine põhjus ning 2021. aastal oli ajakirjanike kaitse komitee andmetel oktoobriks tapetud viis korrupsiooni uurimisega tegeleval ajakirjanikku; arvestades, et rikkumisest teatajate kaitsmine surveetmete eest ning neile tõhusa õiguskaitses ja turvalise teatamise korra tagamine avalikus ja erasektoris on korrupsioonivastase võitluse lahutamatu osa; arvestades, et kõik korrupsioonivastased meetmed peavad vastama inimõiguste standarditele;

Neljapäev, 17. veebruar 2022

- F. arvestades, et korrupsioon õhustab valitsemist ja avalike teenuste kvaliteeti, kahjustab demokraatlike institutsioonide tõhusust ja tulemuslikkust, äriühingute juhtimist, kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi ning demokraatlikke põhimõtteid, nõrgestab õigusriiki, õhustab üldsuse usaldust ja takistab kestlikku arengut, põhjustades kurjategijate karistamatust, võimalolijate ebaseaduslikku rikastumist ja süüdistustest pääsemiseks võimuhaaramist; arvestades, et sõltumatu kohtusüsteemi puudumine kahjustab õigusriigi järgimist; arvestades, et korrupsioon on konfliktide peamine katalüsaator ja tegur, eriti arengumaades, ning see destabiliseerib rahu kindlustamise jõupingutusi, põhjustades massilisi inimõiguste rikkumisi ja mõnel juhul inimohvreid; arvestades, et ebaseaduslikke rahavooge arengumaadest hõlbustavad ja soodustavad kaitstud jurisdiktsioonid ja maksuparadiisid, samuti finantsjuhtimises osalejad ja juriidilised isikud, kellest mitmed asuvad Euroopa Liidus; arvestades, et selliste kuritegude uurimine ja nende eest kohtu alla andmine on endiselt piiratud;
- G. arvestades, et korruptiivne tegevus poliitikas, nagu valimispettused, poliitiliste kampaaniate ja erakondade ebaseaduslik rahastamine ning semupoliitika õhustavad kodaniku- ja poliitilisi õigusi osaleda ühiskondliku elu korraldamises, hääletada ja olla valitud avalikule ametikohale ning vähendavad usaldust erakondade, valitud esindajate, demokraatlike protsesside ja valitsuste vastu, õhustades seeläbi demokraatlikku legitiimsust ja üldsuse usaldust poliitika vastu; arvestades, et tõhusa reguleerimise puudumisel on poliitiliste kampaaniate ja parteide rahastamine eriti avatud korrupsiooniga seotud ohtudele ning seda kasutavad kogu maailmas eelkõige erasektori osalejad ja välisriigid, et mõjutada valimisi, referendumikampaaniaid ja ühiskondlikke arutelusid ja sekkuda nendes; arvestades, et mõned välisriigid ja valitsusvälised osalejad kasutavad korrupsiooni välispoliitika vahendina, et takistada arengut toimiva demokraatia suunas, ning rakendavad üha enam eliidi kaaperdamise ja ametnike värbamise strateegiaid nii ELis kui ka maailmas, et edendada nende huve õigusloome- ja poliitilistes protsessides;
- H. arvestades, et mõnes riigis on praegune COVID-19 kriis süvendanud korrupsiooniga seotud inimõiguste rikkumisi, kuna kõrgema korrupsioonitasemega riikides esineb rohkem COVID-19-ga seotud surmajuhtumeid ja vähimkaitstud kogukonnad kannatavad ebaproportsionaalselt palju; arvestades, et korrupsioon piirab inimõiguste, põhivabaduste ja rahuldava elatustaseme kasutamist, kuna see halvendab riikide suutlikkust pakkuda ja õiglaselt jaotada riiklikke tervishoiuteenuseid või vaktsiine; arvestades, et ravimid ja meditsiiniseadmed on korrupsiooni suhtes eriti kaitsetud; arvestades, et paljud valitsused on kuritarvitanud COVID-19-ga seotud erakorralisi volitusi, et koondada võimu ja tõhustada ajakirjanike, rikkumisest teatajate ja korrupsiooni paljastamisega tegelevate kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevust piiravate meetmete võtmist;
- I. arvestades, et ELi väline usaldusväärsus sõltub ka tõhusatest korrupsioonivastastest meetmetest selle liikmesriikides ja ELi tasandil; arvestades, et mitu ELi liikmesriiki on kõrgel kohal Tax Justice Networki (õiglase maksustamise võrgustik) 2020. aasta finantssaladuse indeksis, mis reastab jurisdiktsioonid vastavalt nende salastatuse tasemele ja offshore-tegevuse ulatusele; arvestades, et OECD maksualase läbipaistvuse ja teabevahetuse ülemaailmse foorumi ning rahapesuvastase töökonna ülevaadetes dokumenteeriti puudusi liikmesriikides; arvestades, et ELi liikmesriigid peaksid suurendama meediaomandi läbipaistvust;
- J. arvestades, et mõnes liikmesriigis kehtivaid investoritele kodakondsuse ja elamisloa andmise kavasad väärkasutatakse rahapesuks või korruptiivsest tegevusest saadud rahaliste vahendite varjamiseks; arvestades, et paljudes liikmesriikides on olemas normid seadusandjate ja ametiisikute lubamatu mõju ja korrupsiooni vältimiseks, sealhulgas endiste avaliku sektori töötajate jaoks, kellel on oluline roll korruptiivse tegevuse ennetamisel, avastamisel ja jälgimisel, kuid neid norme täidetakse vaid osaliselt, samas kui ELi tasandi ühtlustatud normid on ebapiisavad ja vajavad tugevdamist;
- K. arvestades, et ÜRO Peaassamblee tunnistas oma 2. juuni 2021. aasta poliitilises deklaratsioonis kohustust ja vajadust võtta kiiresti meetmeid korrupsiooni vastu ning kohustus kahekordistama ennetavaid jõupingutusi ja järgima mitmepoolset lähenemisviisi korrupsioonile, eriti arvestades COVID-19 pandeemiat;
- L. arvestades, et EL toetab kolmandaid riike nende korrupsioonivastases võitluses peale tehnilise abi, diplomaatilise tegevuse ja rahalise toetuse ka mitmepoolsete foorumite kaudu ning ELi välistegevuse õigusaktide ja standardite kehtestamise, suuniste ja raamistike kaudu;

Neljapäev, 17. veebruar 2022

- M. arvestades, et nõukogu on võtnud ELi inimõiguste tegevuskavas aastateks 2020–2024 kohustuse võidelda korrupsiooni vastu ulatusliku abi pakkumise teel, toetades avaliku halduse reformi, tõhusaid korrupsioonivastaseid strateegiaid ja õigusraamistikke, sealhulgas rikkumisest teatajate ja tunnistajate kaitset, spetsialiseeritud organeid, parlamente, sõltumatu meedia ja kodanikuühiskonna organisatsioone, samuti toetades ÜRO korrupsioonivastase konventsiooni ratifitseerimist ja rakendamist; arvestades, et ELi väline usaldusväarsus sõltub ka tõhusatest korrupsioonivastastest meetmetest selle liikmesriikides;
- N. arvestades, et erasektoril ja äriettevõtetel, eelkõige hargmaistel ettevõtetel ja pangandusüksustel, võib olla oluline roll ülemaailmses korrupsioonivastases võitluses ja inimõigustele avalduva mõju vähendamisel; arvestades, et pangandusüksused võivad märkimisväärselt kaasa aidata rahapesu, terrorismi rahastamise ja muu korrupsiooniga seotud ebaseadusliku tegevuse avastamisele, rõhutades seega, kui oluline on luua riigiasutuste ja erasektori vahelised viljakad koostöösuhted;
- O. arvestades, et kohustuslikku ettevõtete hoolsuskohustust käsitlevad õigusnormid on hädavajalikud vahendid inimõiguste ja keskkonnarikkumiste ennetamiseks, nendega tegelemiseks ja nende tulemuslikuks heastamiseks kogu tarneahelas kogu maailmas ning need ei tohiks avaldada negatiivset mõju väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEed); arvestades, et ÜRO korrupsioonivastase konventsiooni sätted peaksid moodustama osa komisjoni eelseisvas kõnealusel küsimust käsitlevas ettepanekus ettenähtud hoolsuskohustusest;
- P. arvestades, et ELi riigipõhised sanktsioonirežiimid võimaldavad juba praegu võtta sihipäraseid meetmeid isikute ja üksuste vastu, kes vastutavad demokraatia ja õigusriigi õõnestamise eest, sealhulgas tõsise finantsrikkumise eest seoses avaliku sektori rahaliste vahenditega niivõrd, kui need teod on hõlmatud ÜRO korrupsioonivastase konventsiooniga; arvestades, et kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi (ELi Magnitski akt) vastuvõtmine on ELi meetmete kogumi oluline täiendus; arvestades, et parlament on korduvalt nõudnud selle kohaldamisala laiendamist, et see hõlmaks selgesõnaliselt korruptiivseid tegusid, et tõhusalt võidelda kõigi inimõiguste rikkumiste vastu, olenemata kuriteo olemusest, ning luua täiendav režiim juhuks, kui praegune režiim ei hõlma korruptiivseid tegusid; arvestades, et USA, Kanada ja Ühendkuningriik on samuti heaks kiitnud samalaadsed korrupsioonivastased sanktsioonirežiimid;
1. Soovitab nõukogul ja komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal:

ELi kogu maailmas rakendatava korrupsioonivastase strateegia väljatöötamisel

- a) tunnistada, et korrupsiooni ja inimõiguste vahel on seos ning et korrupsioon takistab märkimisväärselt kõigi inimõiguste kasutamist; võtta seetõttu vastu inimõigustel põhineva korrupsioonivastase strateegia, seades selle strateegia keskmise korrupsiooniohuvrid, ning seada korrupsioonivastase võitluse ELi jõupingutustes ja poliitikas esiplaanile, et toetada inimõigusi, demokraatiat ja õigusriiki kogu maailmas; tegeleda korrupsiooni kui ülemaailmse nähtusega, mis nõuab tõhusaid korrupsioonivastaseid asutusi, ennetusmehhanisme ja rahvusvahelist õigusraamistikku, samuti kriminaaltulu jälitamist ja kriminaalvastutusele võtmist ELis; alustada tööd rahvusvaheliselt tunnustatud korrupsiooni määratlusega, juhindudes ÜRO korrupsioonivastase konventsioonist; tunnistada, et korrupsioonivastane võitlus nõuab ülemaailmset kooskõlastatud tegevust ning tihedamat koostööd korrupsioonivastase võitluse ekspertide ja inimõiguste ekspertide vahel; edendada koostööd ELi, selle liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel, eelkõige seoses õiguslase ja õiguskaitsealase koostööga, samuti edendada teabevahetust, et vahetada parimaid tavasid ja tõhusaid vahendeid korrupsioonivastases võitluses;
- b) tunnistada, et mis tahes korrupsioonivastase strateegia aluseks on läbipaistvus; nõuda seetõttu ülemääraste konfidentsiaalsusnormide kaotamist asjaomastes sektorites, eelkõige finantssektoris, ning automaatset teabevahetust maksupettuste ja maksustamise vältimise kohta, samuti hargmaiste ettevõtete avalikku riigipõhist aruandlust ja ettevõtete tegelike tulusaajate avalikke registreid; võtta vastu täislepimatus poliitika maksuparadiiside suhtes, kuna need võimaldavad kergesti varjata ebaseaduslikke rahavooge;
- c) tunnistada praegust suundumust demokraatia vähenemise ja kleptokraatia üha laialdasema leviku suunas kogu maailmas, samuti olemuslikku seost nende vahel, mis on tingitud ka oligarhide rollist mõnes riigis; võtta juhtiv roll mitmepoolsetel foorumitel, et luua demokraatlike riikide koalitsioon võitluseks kleptokraatia ja autoritaarsuse globaalse ohu vastu;

Neljapäev, 17. veebruar 2022

- d) sõnastada terviklik, sidus ja tõhus ELi ülemaailmne korruptsioonivastane strateegia, võttes arvesse olemasolevaid korruptsioonivastaseid vahendeid ja häid tavasid ELi meetmepaketis, tuvastada lüngad, suurendada rahastamist ja laiendada toetust kodanikuühiskonna korruptsioonivastastele organisatsioonidele, nagu parlament on juba palunud oma 13. septembri 2017. aasta resolutsioonis korruptsiooni ja inimõiguste kohta kolmandates riikides; seada korruptsioonivastases võitluses prioriteediks ennetusmeetmed, poliitika ja tavad, sealhulgas teadlikkuse suurendamise kampaaniad ning koolitus avalikus ja erasektoris;
- e) luua korruptsioonivastaste küsimuste ettevalmistustööde jaoks spetsiaalne tööühm (sarnane nagu inimõiguste tööühm või selle eeskujul), et anda nõukogule teavet toimuvate arutelude kohta;
- f) tugevdada parlamendi rolli korruptsioonivastase poliitika järelevalves; võtta teadmiseks parlamendi otsus koostada parlamendi iga koosseisu ametiajal korrapäraselt ajakohastatud aruanne korruptsiooni ja inimõiguste kohta; koostada iga-aastased hinnangud nendes aruannetes esitatud soovitude täitmisel tehtud edusammude kohta;
- g) nõuda, et täielikult rakendataks ja jõustataks olemasolevad riiklikud ja rahvusvahelised korruptsioonivastased vahendid, nagu ÜRO korruptsioonivastane konventsioon, OECD välisriigi ametnikele altkäemaksu andmise vastu võitlemise konventsioon, Euroopa Nõukogu korruptsioonivastased standardid ja soovitused, ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtted ning Euroopa Nõukogu korruptsiooni kriminaalõigusliku reguleerimise konventsioon ja korruptsiooni tsiviilõiguslike aspektide konventsioon; julgustada kõiki riike, kes ei ole veel korruptsioonivastaseid õigusakte ratifitseerinud, neid kiiremas korras ratifitseerima; rakendada viivitamata kaasavat ja terviklikku protsessi, et vaadata läbi ÜRO korruptsioonivastase konventsiooni rakendamine ELis, ning kehtestada kiiresti ÜRO korruptsioonivastase konventsiooni läbivaatamise järelemeetmete protsess;

Sise- ja välispoliitika sidusus

- h) suurendada ELi välise korruptsioonivastase tegevuse usaldusväärsust, võideldes tõhusamalt korruptsiooni, maksudest kõrvalehoidumise, ebaseadusliku kaubanduse, pangasaladuse ja rahapesu vastu; tunnistada ELis asuvate üksikisikute ja üksuste rolli ning vastutust kolmandates riikides aset leidva korruptsiooni algatajate, soodustajate ja sellest kasuajajate suhtes; tunnistada, et ÜRO korruptsioonivastasele konventsioonile allkirjutanud riikidena on kõik ELi liikmesriigid võtnud kohustuse tunnistada riigiametnikele ja välisriikide ametiisikutele altkäemaksu andmine kuriteoks; tunnistada, et süsteemne korruptsioon ja suutmatuse esitada mõnes ELi liikmesriigis seaduslikult välisriigist pärit korruptsiooni eest süüdistusi kahjustab korruptsioonivastaseid jõupingutusi kolmandates riikides, ning võtta meetmeid nende puuduste kõrvaldamiseks; tunnistada, et sihikindlate meetmete puudumine, viivitused ja lüngad korruptsioonivastaste normide rakendamisel ELis julgustavad väljaspool ELi tegutsevaid korrumppeerunud osalejaid; tagada suurte korruptsiooniskeemide toimepanijate vastutusele võtmine ning võtta vastu ühised läbipaistvuse, kontrolli ja investeringute järelevalve standardid, et vähendada nn kuldsete viisaprogrammidega kaasnevaid korruptsiooni- ja rahapesuriske;
- i) paluda komisjonil tugevdada ELi korruptsioonivastast raamistikku ja esitada ELi toimimise lepingu artikli 83 alusel ELi korruptsioonivastane direktiiv, millega kehtestatakse ühised ELi normid kriminaalkaristuse kohaldamiseks korruptsiooni eest;
- j) tunnistada, et EL on selliste seadusevastaselt omastatud rahaliste vahendite ja varade sihtkoht, millest enamikku ei konfiskeerita ega tagastata, et varastatud vara tagastamise õigusraamistik on endiselt väga killustatud ning et ebaseaduslikult omastatud vara tagastamine on moraalne kohustus nii õigluse ja vastutuse kui ka ELi demokraatia toetamise poliitika usaldusväärsuse seisukohast; tugevdada kõigis ELi liikmesriikides jõupingutusi konfiskeeritud vara külmutamiseks ja korruptsioonist saadud tulu arestimiseks oma jurisdiktsioonis kooskõlas ÜRO korruptsioonivastase konventsiooniga, ning tagastada need läbipaistval ja vastutustundlikul viisil oma päritoluriiki ja ohvritele, parandada seejuures märkimisväärselt läbipaistvust ja juurdepääsu ELis säilitatavale välisvara käsitlevale teabele ning kaasata sisulisse tegevusse kodanikuühiskonna organisatsioone; täita viivitamata ÜRO Peaassamblee 2021. aasta eristungjärgul võetud kriminaaltulu tagasivõitmise kohustused, sealhulgas need, mis on seotud korruptsioonist saadud tulu konfiskeerimisega, konfiskeerimise ja sissenõudmisega kohtuvälise vahenduse raames ning vara tagasivõtmist käsitleva teabe kogumise ja avaldamisega; kavandada meetmete õige järjestus (sanktsioonid, tsiviil- ja kuritegeliku vara konfiskeerimine, kohtu alla andmine, vara tagastamise mehhanismid), mis viivad lõpuks varastatud vara ümberpaigutamiseni korruptsiooni ohvrite kasuks; seada selles küsimuses sisse tõhus liikmesriikidevaheline koostöö; koostada teatis, milles kirjeldatakse võimalikke algatusi liidu ja rahvusvahelisel tasandil, et kindlustada ebaseaduslikult

Neljapäev, 17. veebruar 2022

omandatud varade kiire ja tõhus tagasinõudmine pärast demokraatiale ülemineku protsessi ning tagada, et sellistele varadele ei ole turvalist varjupaika; kehtestada liidu tasandil ühised normid varastatud vara tagastamiseks, mis nõuaks, et kui hageja koostab esialgse toimiku, peab kostjaks olev üksus või isik riigisisises õiguses määratletud tõsise rikkumise korral tõendama, et ta on täitnud oma õiguslikud ja rahalised kohustused, eelkõige seoses rahaliste vahendite või muu vara seadusliku päritoluga; vastutusele võtta vastutavad isikud, tagada ohvritele piisav juurdepääs õiguskaitsele ja toetada parlamentide suutlikkust teostada tõhusat eelarvekontrolli;

- k) jälgida tähelepanelikult välissekkumist ja kehtestada ELi rahastamisreeglid erakondadele ja sihtasutustele, valitsusvälistele organisatsioonidele ja meediale ning tagada nende range kohaldamine, eelkõige juhul, kui rahalised vahendid pärinevad ebademokraatlikest riikidest ja valitsusvälistelt osalejatelt, et vältida „eliidi püüdmist“, pahatahtlikku mõju ja sekkumist demokraatlikesse protsessidesse ning avalikesse suhetesse ELis ja partnerriikides; edendada meediaomandi läbipaistvust kui demokraatia olulist osa; edendada programme, mis on ette nähtud erakondade rahastamiseks ja valimistega seotud kulutusteks ELi välistegevuse raames, mis on omakorda seotud demokraatia toetamisega nende riikides; võtta vastu ranged standardid valitud ametiisikute ja kõrgemate ametiisikute avalikus teenistuses töötamise kohta, vältida pöördukse efekti juhtumeid ning tagada ELi tasandil ühtlustatud normid ja nende jõustamine tugeva järelevalvesüsteemi kaudu;

Inimõigused ja korruptsioonivastane võitlus: ELi töövahendite mitmekesistamine ja rakendamine

- l) tugevdada õigustel põhineva korruptsioonivastase mõõtme integreerimist liidu välistegevuse rahastamisvahenditesse, sealhulgas naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendisse, ühinemiseelse abi rahastamisvahendisse (IPA) ja ELi usaldusfondidesse; seada esikohale siduvad korruptsioonivastased kohustused koos eesmärkide ja ajakavadega; keskenduda partnerriikide sisetulu suurendamisele, toetades maksudest kõrvalehoidumise vastast võitlust ja tugevdades head valitsemistava; tagada tugevam järelevalve ja jõustamine, et vältida olukorda, kus valitsused kasutavad ELi vahendeid ebaseaduslikuks tegevuseks; kaasata kodanikuühiskond ELi vahendite kasutamise järelevalvesse ja suurendada Euroopa Parlamendi rolli selles valdkonnas; parandada teabevahetust ELi spetsialiseeritud asutuste ja kohapealsete partnerite vahel; investeerida digitaalsetesse ja andmepõhistesse korruptsioonivastastes meetoditesse, eelkõige õiguskaitseasutuste tehnoloogilistesse võimalustesse korruptsiooni uurimiseks; edendada tõhustatud koostööd Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) ja Euroopa Prokuratuuri vahel; tagada järjepidev, terviklik, ligipääsetav andmebaas ELi rahaliste vahendite lõplike kasusaajate kohta kogu hankeprotsessi vältel;
- m) tõhustada ELi välistegevuse rahastamisvahendite alla kuuluvaid programme, et toetada korruptsioonivastase võitluse suutlikkuse suurendamist, tuginedes läbipaistvuse, vastutuse, mittediskrimineerimise ja sidusrühmade sisulise osalemise põhimõtetele ning kooskõlas neid vahendeid käsitlevate asjakohaste määrustega; suurendada ELi kulutuste tõhusust, lisada selged programmi eesmärgid ja ajakavad; suurendada oma ametliku arenguabi läbipaistvust ja aruandluskohustust, et täita rahvusvaheliselt kokkulepitud arengu tõhususe põhimõtetes sätestatud standardeid; töötada välja terviklik riskijuhtimissüsteem, et vältida ELi rahaliste vahenditega korruptsioonile kaasaitamist, näiteks sidudes eelarvetoetuse korruptsioonivastase võitluse eesmärkidega ja pöörates erilist tähelepanu rakendamise järelevalvele; kontrollida rangelt ELi rahastatavaid projekte kolmandates riikides ja tagada, et neid ei kasutaks ebaseadusliku tegevuse rahastamisvahenditena; kehtestada auditid, et kontrollida, kas neid vahendeid kasutatakse kooskõlas iga rahastamisvahendi puhul määrustes sätestatud eesmärkidega; peatada eelarvetoetuse andmine riikides, kus korruptsioon on laialt levinud ja kus ametiasutused ilmselgelt ei võta tõsiseltvõetavaid meetmeid, ent tagada samal ajal, et abi jõuab tsiviilelanikkonnani muude kanalite kaudu; pöörata ELi rahastamise puhul erilist tähelepanu kolmandate riikide avaliku sektori varade usaldusväärsele haldamisele kooskõlas ELi finantsmäärusega ning toetada OECD jõupingutusi riigiettevõtete üldjuhtimise parandamiseks; uurida võimalust luua piisavate volituste, eksperditeadmiste ja vahenditega ELi korruptsioonivastane rakkerühm, et viia kolmandates riikides läbi uurimisi ja hindamisi ning anda tehnilist ja operatiivabi, sealhulgas koostada kohandatud reformikavasid riikidele, kes saavad ELi rahalisi vahendeid, kellel puudub piisav suutlikkus korruptsiooniga võitlemiseks ja kes soovivad tugevdada koostööd ELiga; julgustada ELi delegatsioone ja liikmesriikide saatkondi andma korrapäraselt aru korruptsioonist ja pakkuma ELi delegatsiooni töötajatele tehnilist koolitust, et nad suudaksid lahendada selle valdkonna probleeme ja pakkuda lahendusi konkreetse riigi kontekstis;

Neljapäev, 17. veebruar 2022

- n) tagada, et ELi rahastamisel rakendataks kõrgeimaid eetilisi ja läbipaistvuse standardeid, sh Euroopa Investeerimispannga poolt rahastatavate projektide ja laenude puhul, et kodanikuühiskonna organisatsioonid ja sõltumatud osalejad oleksid täielikult kaasatud nende vahendite järelevalvesse ning kaebuste esitamise mehhanismid oleks kättesaadavad ja tagaksid vastutusele võtmise rahaliste vahendite võimaliku väärkasutuse eest; tagada, et kõik ELi organid ja asutused kindlustaksid tasuta, kiire ja lihtsa juurdepääsu teabele, sealhulgas vahendite jaotamist, raha lõppsaajat ja rahaliste vahendite kasutamist puudutavale teabele;
- o) seada ühinemiseelsete läbirääkimiste ja kriteeriumide puhul esikohale korruptsioonivastane võitlus; keskenduda suutlikkuse suurendamisele, näiteks spetsialiseeritud korruptsioonivastased organid;
- p) lisada kõikidesse liidu ja kolmandate riikide vahelistesse kaubandus- ja investeerimislepingutesse tugev ja kohustuslik inimõiguste tingimuslikkuse raamistik, mis sisaldab läbipaistvussätteid ning siduvaid ja jõustatavaid inimõiguste ja korruptsioonivastaseid klausleid; kehtestada viimase abinõuna sanktsioone või peatada kokkulepped tõsiste korruptsioonijuhtumite ja inimõiguste raskete rikkumiste korral; tagada, et kaubandusläbirääkimised oleksid kaasavad ja läbipaistvad ning et nende üle teostataks sisukat avalikku järelevalvet ja et nende puhul oldaks teadlikud strateegiatest ja prioriteetidest;
- q) tugevdada inimõigustealases dialoogis ja rahvusvahelises diplomaatias korruptsioonivastasele võitlusele keskendumist, edendades avatud dialoogi riikide ja kodanikuühiskonna esindajate vahel probleemide ja võimalike lahenduste üle ning tehes aktiivselt koostööd korruptsioonivastasesse tegevusse kaasatud inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega;
- r) jälgida korruptsioonirisike, mis on seotud suurte ehitus- ja investeerimisprojektidega, mida viivad ellu autoritaarsed kolmandad riigid kogu maailmas, aga ka liikmesriikides, sealhulgas energia- ja kaevandustööstuses, taristu-, kaitse- ja tervishoiusektoris; pöörata erilist tähelepanu nende projektide läbipaistvusele, mis tekitavad sageli muret läbipaistvuse puudumise või eelarveriskide tõttu; jätkata kiiresti 12. juulil 2021 nõukogus ülemaailmse ühendatud Euroopa kohta heaks kiidetud liidu tegevuskava „Globally connected Europe“ rakendamist, mis võib aidata kaasa selle probleemi lahendamisele, edendades ELi väärtusi ja huve majandus-, arengu- ja julgeolekupoliitikas;

Kodanikuühiskonna, ajakirjanike ja inimõiguste kaitsjate toetamine

- s) tunnustada kodanikuühiskonna organisatsioonide, inimõiguste kaitsjate, korruptsioonivastaste aktivistide, rikkumisest teatajate ja sõltumatute uurivate ajakirjanike olulist rolli sõltumatute osalejatena korruptsioonivastases võitluses, ühiskondlike normide väljatöötamises, karistamatuse vastases võitluses, teabe kogumises ning korruptsioonivastaste meetmete rakendamise ja jõustamise parandamises; töötada selle nimel, et luua turvaline ja soodne keskkond korruptsiooni ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks, sealhulgas rikkumisest teatajatele ja ajakirjanikele ning tunnistajatele; toetada korruptsiooni ohvreid – üksikisikuid ja kogukondi –, et neid oleks võimalik tuvastada ja teavitada, nad saaksid osaleda kohtumenetlustes ning taotleda ja saada hüvitist tekitatud kahju eest; edendada jõupingutusi, et liikmesriigid saaksid ELi rikkumisest teatajaid käsitleva direktiivi kiiresti üle võtta ja rakendada; teha koostööd kolmandate riikidega rikkumisest teatajate kaitse valdkonnas, sealhulgas võttes kohustuse tagada nende kaitse kõrged standardid kõigi ELi kaubandus- ja investeerimislepingute puhul kooskõlas rahvusvaheliste inimõiguste standarditega; toetada jõupingutusi kurjategijate vastutusele võtmiseks;
- t) töötada välja programmid, et anda suuremat rahalist toetust kodanikuühiskonna organisatsioonidele, sõltumatule meediale, rikkumisest teatajatele, uurivatele ajakirjanikele ja inimõiguste kaitsjatele, kes töötavad korruptsiooni ennetamisel ja hukkamõistmisel ning läbipaistvuse ja vastutuse edendamisel, sealhulgas toetades neid avalike arutelude vastastes strateegilistes kohtuasjades; parandada väiksemate kodanikuühiskonna organisatsioonide juurdepääsu ELi rahastamisele; nõuda ambitsioonika ja tõhusa ELi direktiivi kehtestamist üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide menetluste vastu, sealhulgas seoses võimaliku kohtuliku ahistamisega ametiasutuste, ettevõtete või muude üksuste poolt väljaspool ELi;
- u) tugevdada vajaduse korral tunnistajate, rikkumisest teatajate, uurivate ajakirjanike ning korruptsioonivastaste inimõiguste kaitsjate ja nende sugulaste kaitset, sealhulgas anda välja eriviisid ja pakkuda ajutist peavarju ELi liikmesriikides, ning eraldada ELi delegatsioonidele ja liikmesriikide esindustele sihtotstarbelisi vahendeid; nõuda uurivate ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate ja teiste korruptsioonivastaste aktivistide vastase vägivalga ja tapmist põhjalikku uurimist ja õigluse kehtestamist;

Neljapäev, 17. veebruar 2022

Avaliku sektori asutuste läbipaistvus ja vastutus

- v) edendada koos sõltumatute järelevalveasutustega rangeid õigusakte, mis käsitlevad juurdepääsu teabele ning asjakohaste, terviklike, õigeaegsete, otsingut võimaldavate ja digiteeritud valitsusandmete tasuta esitamist, samuti riigihangete ja huvide kaitsmise läbipaistvust; julgustada riike hankima teenuseid ettevõtjatel, kes on täitnud inimõigustealaste hoolsuskohustuste ja sealhulgas ka korruptsioonivastaseid sätteid;
- w) viia ellu programme, millega toetatakse parlamendi suutlikkust teostada eelarvekontrolli ja muud järelevalvetegevust;
- x) toetada ja tugevdada sõltumatuid, erapooletuid, hästi varustatud, hästi koolitatud personaliga ja töhusaid justiits-, prokuratuuri- ja õiguskaitseorganeid, et korruptsioonikuritegusid edukalt uurida, nende eest süüdistus esitada ning neid lahendada; toetada kolmandates riikides riiklike korruptsioonivastaste organite asutamist ja professionaalsemaks muutmist;
- y) jätkata vabade ja õiglaste valimisprotsesside toetamist ning edendada vastutust valijate ees, pöörates erilist tähelepanu valimispettustele ja häälte ostmisele; edendada läbipaistvuse- ja erapooletuse norme, et võidelda ebaseadusliku poliitilise rahastamise vastu; tagada rahvusvaheliste vaatlusmissioonide soovitude süstemaatilisem jälgimine;

Korruptsioonivastane võitlus mitmepoolsetel foorumitel

- z) võtta juhtroll demokraatiate koalitsiooni loomisel, et võidelda kleptokraatia üha suurema esiletõusu vastu maailmas; nõuda korruptsioonivastase võitluse lisamist eelseisvate rahvusvaheliste tippkohtumiste, näiteks G7 päevakorda, ning nõuda USA demokraatia tippkohtumisel vastu võetud korruptsioonivastase tegevuskava täielikku rakendamist; jätkata ennetavat panustamist rahvusvaheliste ja piirkondlike foorumite töösse, et võidelda korruptsiooni vastu ja edendada inimõigusi;
- aa) kiita heaks ÜRO Peaassamblee poolt vastu võetud pöördeline poliitiline korruptsioonivastane deklaratsioon ning kasutada võimalust, et järgida selle soovitusi ja tugevdada koostööd selliste ÜRO organitega nagu ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo ning ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo (UNODC); rõhutada kodanikuühiskonna süstemaatilise osalemise tähtsust ÜRO tasandi aruteludes ja korruptsiooni jälgimise mehhanismides;
- ab) julgustada tõsisemate rahvusvahelisi kohustuste võtmist ja täitmist, et korruptsioonivastane võitlus oleks kestliku arengu eesmärkide keskmes, et võidelda üleilmse vaesuse vastu ning täita majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi õigusi, pöörates erilist tähelepanu õigusele saada haridust ja poliitilisele osalusele; tunnistada, et korruptsioon on takistuseks hariduse paljudele aspektidele, mille tagajärjeks on andekate inimeste ande raiskamine ja negatiivne mõju majandusele; rõhutada, et haridus ja teave on peamised korruptsioonivastase võitluse vahendid; seada seetõttu prioriteediks võitlus korruptsiooniga hariduses ning julgustada ELi töötama välja ja rakendama konkreetseid programme, mille eesmärk on suurendada teadlikkust korruptsioonist, selle kuldudest ühiskonnale ja selle vastu võitlemise vahenditest;
- ac) nõuda, et ametisse nimetataks ÜRO finantskuritegude, korruptsioonivastase võitluse ja inimõiguste eriraportöör, kellel oleksid laialdased volitused, mis hõlmaksid ka eesmärgipärast kava ja riikide võetud korruptsioonivastaste meetmete korrapärast hindamist; võtta juhtrolli ÜRO Inimõiguste Nõukogu liikmesriikide toetuse mobiliseerimisel ja esitada ühiselt kavandatava volitusega seotud resolutsioon; sätestada seejuures üksikasjalikult nõuded, millele kandidaadid peavad oma ülesannete nõuetekohaseks täitmiseks vastama, ning täpsustada läbipaistvus- ja rakendamisprotsessid, mida edukas kandidaat peab enne ametisse asumist järgima;
- ad) algatada menetlus, et EL saaks GRECO täieõiguslikuks liikmeks, kus ELil on alates 2019. aastast vaateleja staatus; nõuda ELi liikmesriikidelt GRECO soovitude avalikustamist ja nende järgimist;
- ae) edendada arutelusid rahvusvahelise taristu – sealhulgas rahvusvahelised uurimismehhanismid, prokurörid ja kohtud – üle, et lahendada ulatuslikes korruptsioonijuhtumites osalevate mõjukate isikute karistamatust; uurida terviklikke lähenemisviise, mis võiksid reformida rahvusvahelisi kohtuasutusi, nagu Rahvusvahelise Kriminaalkohtu pädevuse laiendamine, üldise jurisdiktsiooni kasutamine kõrgetasemeliste korruptsioonijuhtumite menetlemiseks või rahvusvahelise korruptsioonivastase kohtu võimalik loomine; tunnistada läbipaistvuse ning rahvusvaheliste organisatsioonide ja kõrgemate ametnike vastutuse tagamise tähtsust;

Neljapäev, 17. veebruar 2022

- af) edendada teistel rahvusvahelistel foorumitel Euroopa standardeid, sealhulgas rahapesuvastaseid standardeid, kasusaavate omanikega seotud läbipaistvust ja rikkumisest teatajate kaitset käsitlevaid standardeid ning toetada nende standardite vastuvõtmist kolmandate riikide poolt; toetada tegelikult kasusaavaid omanikke käsitlevate õigusaktide reformi, millega tuleks tagada registrite ajakohasus ja kättesaadavus nii ELis kui ka kogu maailmas, et tagada asjaomaste juriidiliste isikute, sealhulgas usaldusfondide ja varifirmade nõuetekohane läbipaistvus, et võimaldada korruptsioonihvritel ning õiguskaitse- ja maksuhalduritel teha kindlaks selliste üksuste tegelikud omanikud;
- ag) edendada valitsusväliste sidusrühmade, sealhulgas akadeemiliste ringkondade ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamist vaatlejatena ÜRO korruptsioonivastase konventsiooni osalisriikide konverentsi ja muude mitmepoolsete korruptsioonivastaste mehhanismide allasutustesse;

Äritegevus, korruptsioon ja inimõigused

- ah) kehtestada kiiresti ELi kohustuslikud inimõigusi ja keskkonnaalast hoolsuskohustust käsitlevad õigusaktid, mida kohaldatakse kõigile üksustele ja ärisuhetele ettevõtte kogu väärtusahelas ning millega nõutakse, et ettevõtjad, sealhulgas finantsstoteid ja -teenuseid pakkuvad ettevõtjad tagaksid oma äritegevuse ja tarneahelate poolt inimõigustele, keskkonnale ja heale valitsemistavale avalduva kahjuliku mõju kindlakstegemise, hindamise, leevendamise, ennetamise, lõpetamise, sellest aru andmise ja sellest teatamise ning mis hõlmavad kõrgeimaid standardeid, ranged korruptsioonivastaseid sätteid, kohustuslikke kaebuste esitamise mehhanisme ja vastutuskorda, mis võimaldavad ohvritel ettevõtteid vastutusele võtta ja taotleda õiguskaitsevahendit; tagada, et välisriigi ametiisikutele altkäemaksu andmise suhtes kas otse või vahendajate kaudu kohaldatakse hoolsuskohustust; rõhutab sellega seoses, et tulevased hoolsuskohustust käsitlevad õigusaktid peaksid vähendama ettevõtete, eelkõige VKEde halduskoormust;
- ai) edendada jõupingutusi korruptsiooni ennetamiseks, raamatupidamis- ja auditeerimisstandardite tõhustamiseks erasektoris kooskõlas ÜRO korruptsioonivastase konventsiooniga ning tõhusalt jõustada korporatsioonide suhtes karistusi korruptsiooni eest; soovitada, et kõik suured ja börsil noteeritud äriühingud annaksid aru oma tegevusest ning korruptsiooni- ja altkäemaksuvastase võitluse rakendamise kohta; kehtestada sätted ja koostada suunised ettevõtetele, et tagada turvaline ja konfidentsiaalne teatamine korruptsioonivastaste normide rikkumistest ning kaitsta neid, kes sellist teavet esitavad; ergutada kolmandaid riike eraldama riiklikele kontaktpunktile piisavaid ressursse ja looma muid kohtuväliseid kaebuste esitamise mehhanisme, et pakkuda õiguskaitsevahendeid üksikisikutele ja kogukondadele, kes on korruptiivse äritegevuse ohvrid;
- aj) töötada välja tegevuskava inimõiguste ja keskkonnaalase hoolsuskohustuse tugevdamiseks sellistes sektorites nagu rahandus, raamatupidamine või kinnisvara, mis pakuvad sageli üleilmset korruptsiooni soodustavat struktuuri, pakkudes võimalusi korruptsiooni teel saadud tulude jõudmiseks legitiimsesse majandusse;
- ak) kinnitada uuesti ÜRO ettevõtluse ja inimõiguste juhtpõhimõtete tähtsust, tagades, et kõik liikmesriigid, kes ei ole veel riiklike tegevuskavasid vastu võtnud, teeksid seda niipea kui võimalik, ning edendada tegevuskavade ja äriühingu hoolsuskohustust käsitlevate õigusaktide vastuvõtmist kolmandate riikide poolt; osaleda konstruktiivselt ja aktiivselt läbirääkimistel ÜRO äri- ja inimõigustealase siduva lepingu üle;

Korruptsiooni sanktsioneerimine ELi Magnitski akti kaudu

- al) esitada kiiresti seadusandlik ettepanek, et tõhusalt suunata ja kehtestada sanktsioonid inimõiguste rikkujate majanduslikele ja rahalistele võimaldajatele, pidades kinni ELis asuvad varad ja kinnistud, kooskõlas Euroopa Parlamendi korduvate nõudmistega muuta praegust kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi, laiendades selle kohaldamisala korruptsiooniaktidele, või esitada teise võimalusena seadusandlik ettepanek võtta vastu uus temaatiliste sanktsioonide kord raskete korruptsiooniaktide vastu võitlemiseks ning kehtestada kvalifitseeritud hääletamusega hääletamine sanktsioonide vastuvõtmiseks selle sanktsioonirežiimi raames; tagada Euroopa Parlamendile selles proaktiivne roll; teha tihedat koostööd Ühendkuningriigiga, kes on võtnud vastu uue korruptsioonivastaste sanktsioonide korra, ja teiste sarnaselt meelestatud demokraatlike riikidega; panna tähele ohtu, et korrumpeerunud osalejad viivad oma varad ELi, kuna üha enam riike võtab kasutusele rangemad raamistikud; nõuda seetõttu, et liikmesriigid sanktsioonid kiiresti vastu võtaksid ja neid nõuetekohaselt rakendaksid, eelkõige mis puudutab sisenemiskeelde, varade tuvastamist ja külmutamist, et vältida ELi muutumist rahapesukeskuseks, ning võtta meetmeid nende liikmesriikide suhtes, kes ei täida oma kohustusi;

Neljapäev, 17. veebruar 2022

COVID-19 mõju

- am) tagada korrupsioonivastaste meetmete süvalaiendamine COVID-19 kriisile reageerimisse, et pakkuda ja õiglaselt jaotada rahvatervise teenuseid ja juurdepääsu vaktsiinidele, sealhulgas tugevdades riigiasutusi ning tagades meetmete ja rahastamise täieliku läbipaistvuse;
- an) tagada, et ELi pandeemiaga seotud rahaline toetus kolmandatele riikidele oleks seotud kindla panustamisega korrupsioonivastastesse jõupingutustesse;
- ao) pakkuda sihipärast tuge korrupsiooni paljastamisega tegelevatele ajakirjanikele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes on pandeemia hädaolukorra seaduste kuritarvitamise tõttu intensiivsete tegevust piiravat meetmete ohvrid;

Korrupsioon, kliimamuutused ja inimõigused

- ap) tunnistada seoseid keskkonna seisukorra halvenemise ja keskkonna hävitamise kui inimõiguste kasutamist takistava olukorra ning korrupsiooni, altkäemaksu või organiseeritud kuritegevuse aluseks olevate võrgustike vahel; kaasata ELi ülemaailmsetesse kliima- ja keskkonnameetmetesse korrupsioonivastane võitlus, edendades läbipaistvust ja head valitsemistava seoses loodusvaradega ning võideldes maa hõivamise vastu ning keskendudes korrupsioonist enim ohustatud sektoritele, näiteks kaevandustööstusele;
- aq) kaitsta keskkonnavalaste inimõiguste ja maaga seotud õiguste kaitsjaid, eriti naissoost ja põlisrahva hulka kuuluvaid inimõiguste kaitsjaid, keda ähvardab kõige suurem ahistamise, hirmutamise, vägivalda ja mõrvaohu, sealhulgas andes eriviisiasid ja ajutist varjupaika ELi liikmesriikides;

Korrupsiooni sooline mõju

- ar) panna tähele, et korrupsioon suurendab soolist ebavõrdsust ning mõjutab naiste õiguste tagamise ja kaitsmise ulatust; edendada soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist ja mitmekesisust korrupsioonivastastes meetmetes, nagu on soovitanud ÜRO uimastite ja kuritegevuse vastu võitlemise büroo, ning hinnata korrupsiooni soolisi aspekte ja selle diferentseeritud mõju; käsitleda korrupsiooni mõju naiste õigustele ning tagada naiste teadlikkus oma õigustest, et vähendada nende kaitsetust korrupsiooni suhtes; võtta arvesse seoseid inimkaubanduse ja korrupsiooni vahel;
- as) võtta arvesse asjaolu, et korrupsioon mõjutab ja süvendab ebavõrdsust ka teiste vähekaitsitud rühmade puhul, nagu lapsed, puuetega inimesed, eakad, majanduslikult ebakindlas olukorras olevad inimesed või vähemuste hulka kuuluvad inimesed;
- at) tunnistada, et seksuaalne väljapressimine on korrupsiooni vorm; kavandada programme seksuaalse väljapressimise – eriti äärmuslik soospetsiifiline korrupsioonivorm, mis hõlmab inimkeha pidamist korrupsiooni valuutaks – ohvrite abistamiseks; koguda andmeid seksuaalse väljapressimise esinemissageduse mõõtmiseks, võtta vastu õigusraamistikud ja vahendid seksuaalse väljapressimise juhtumite asjakohaseks käsitlemiseks ja nende eest karistamiseks ning edendada neid meetmeid mitmepoolsetel foorumitel;

o

o o

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus nõukogule ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale.